

مقاله علمی

(بوطیقای معماری، سال اول، شماره اول)

بررسی و اولویت‌سنجی برنامه‌ریزی و طراحی معماری بیوفیلی مسکن با روش تحلیل عاملی؛ موردپژوهی: شهر سمنان

محمد سرلک^۱ - دانشجوی دکتری معماری، واحد اراک، دانشگاه آزاد اسلامی، اراک، ایران

دکتر سعید صالحی - استادیار، واحد اراک، دانشگاه آزاد اسلامی، اراک، ایران

دکتر کاوه امین - استادیار، واحد اراک، دانشگاه آزاد اسلامی، اراک، ایران

نشریه علمی بوطیقای
معماری، سال اول، شماره
اول

۷۷

چکیده

امروزه فرآیند برنامه‌ریزی و طراحی مجتمع‌های مسکونی در ایران بدون توجه به ارتباط و فرآیند تکامل سازگار با طبیعت صورت می‌گیرد که نتیجه آن نوعی ناپایداری در زیست‌بوم و نابودی طبیعت و محیط‌زیست شهری است. لذا برای برطرف کرده این مشکل در دهه معاصر رویکرد «بیوفیلیا» مطرح شده است که همان احساس مثبت انسان‌ها نسبت به موجودات زنده می‌باشد. این عبارت از جمله مباحثی که در خصوص گرایش سرشتی انسان نسبت به مظاهر حیات مطرح می‌باشد که با عنوان فرضیه بیوفیلی «حیات‌دوستی» عنوان می‌گردد. از جنبه واژه‌شناسی اصطلاح «بیوفیلیا» به معنی «دوست داشتن حیات یا سیستم‌های واجد حیات» می‌باشد و برای نخستین بار توسط «اریک فروم» برای تبیین یک گرایش روان‌شناختی در خصوص «جذابیت هر آنچه زنده است»، مورد استفاده قرار گرفت. در این پژوهش با روش پیمایشی و روش تحلیل عاملی به بررسی و اولویت‌سنجی مولفه‌های معماری بیوفیلی در طراحی و برنامه‌ریزی مجتمع‌های مسکونی پرداخته شده است. یافته‌های تحقیق نشان می‌دهد که عوامل ۱. ویژگی‌های محیطی شامل رنگ، آب، هوا، نور طبیعی، گیاهان، حیوانات، مصالح طبیعی، چشم‌انداز در رتبه نخست قرار گرفته‌اند و سپس بترتیب ۲. تکامل روابط انسان و طبیعت، ۳. شکل و فرم‌های طبیعی، ۴. الگوها و فرآیندهای طبیعی، ۵. نور و فضا و ۶. روابط مبتنی بر مکان در جایگاه‌های بعدی اولیتهای قرار داشته که باید بر اساس آن‌ها اولیتهای حوزه برنامه‌ریزی و طراحی مجتمع‌های مسکونی ترسیم و مورد بازبینی قرار گیرد.

واژگان کلیدی: بیوفیلیا، معماری بیوفیلی، مجتمع‌های مسکونی، روش تحلیل عاملی.

^۱ این مقاله از رساله دکتری محمد سرلک استخراج شده است که بدینوسیله از معاونت پژوهشی دانشگاه آزاد اسلامی واحد اراک قدردانی می‌گردد.

نویسنده مسئول مکاتبات، شماره تماس: ۰۹۱۶۳۶۷۵۹۰، رایانامه: Sarlak.mohamd23@yahoo.com